

Gazele Biznesu 2017 – kontynuacja ze znakami zapytania

**PROFESOR
DR HAB.
JERZY CIEŚLIK**

Dyrektor Centrum Przedsiębiorczości Akademii Leona Koźmińskiego. W latach 1990-2003 współzałożyciel, członek zarządu, a w latach 1996-2000 prezes Ernst & Young w Polsce. Specjalizuje się w dziedzinie ambitnych form przedsiębiorczości (dynamicznej, technologicznej, międzynarodowej, przemysłach kreatywnych). Założyciel i koordynator ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej Innowacyjnej Przedsiębiorczości Akademickiej (SEIPA). Autor licznych publikacji naukowych krajowych i międzynarodowych, dotyczących przedsiębiorczości, innowacji i internacjonalizacji oraz polityki gospodarczej, w tym podręcznika akademickiego „Przedsiębiorczość dla ambitnych: Jak uruchomić własny biznes” (2006), monografii: „Przedsiębiorczość, polityka, rozwój” (2014) oraz „Entrepreneurship in Emerging Economies Enhancing its Contribution to Socio-Economic Development” (2017).

**MGR
MARIUSZ
ŁOPACIŃSKI**

Centrum Przedsiębiorczości oraz Biuro Projektów (PMO) Akademii Leona Koźmińskiego. Odpowiedzialny za kontakty z biznesem i administracją oraz wewnętrzne projekty organizacyjne. Doktorant kierunku zarządzanie. Od lat związany ze szkolnictwem wyższym. Ma doświadczenie w zarządzaniu zasobami ludzkimi (również w strukturze rozproszonej), potwierdzone licznymi certyfikatami. Menedżer projektów. Koordynator projektów wspierających przedsiębiorczość. Członek zespołów badawczych.

Potencjał Gazel Biznesu

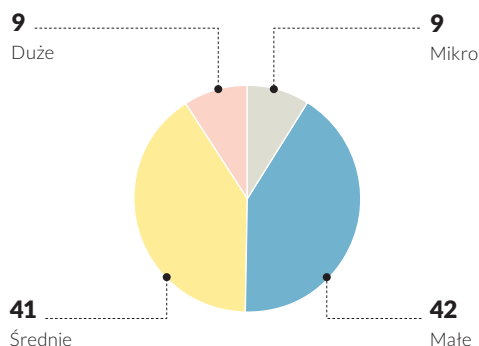
W porównaniu z ubiegłorocznym rankingiem Gazel Biznesu 18. edycja uwzględniająca dane za 2016 r. uwidacznia niewielką tendencję spadkową liczby uczestników (o 0,5 proc. z 4393 do 4369), przychody ze sprzedaży o 1,4 proc., a łączne zatrudnienie aż o 8,2 proc. W ostatnim przypadku zaważyło jednak to, że znacznie więcej uczestników niż w ubiegłym roku nie dostarczyło danych o zatrudnieniu. Mimo że relatywne spadki są stosunkowo niewielkie, warto śledzić te tendencje w kolejnych latach, zwłaszcza że kontrastują z generalnie dobrą koniunkturą w polskiej gospodarce.

Struktura według klas wielkości firm

Skąd się bierze tak znaczący i rosnący udział Gazel przemysłowych w rankingu? Wpływają na to kryteria uczestnictwa w rankingu: minimalne przychody ze sprzedaży 3 mln zł, a maksymalne 200 mln zł w roku bazowym (2014). Nie eliminują one firm mikro- (do 9 zatrudnionych) i dużych (250 i więcej zatrudnionych), ale w tym przedziale plasują się przede wszystkim firmy małe i średnie. I rzeczywiście w całej zbiorowości Gazel firmy małe i średnie dominują, jednak wśród przemysłowych proporcje są inne, gdyż tu główną rolę odgrywają podmioty średnie i duże. Rolę dużych Gazel przemysłowych szczególnie widać w zatrudnieniu. Przeciętne dla wszystkich Gazel wynosiło 95 osób, a dla przemysłowych – 140.

Gazele według klas wielkości

► Liczba firm w proc.

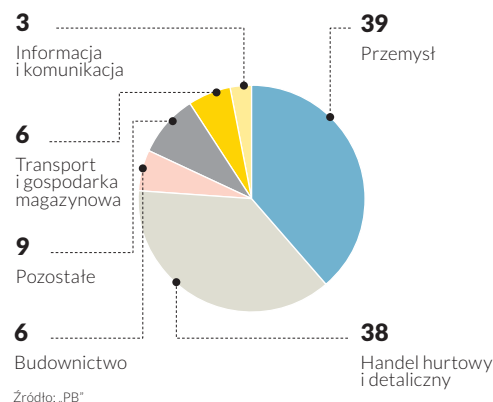

Struktura branżowa

Podobnie jak w poprzednich latach, większość firm uczestniczących w rankingu działa w dwóch gałęziach gospodarki: przemyśle i handlu. Ich liczba była prawie identyczna, ale to pierwsze miały o 11 proc. wyższe przychody ze sprzedaży. W przypadku zatrudnienia ich przewaga była wręcz miażdżąca, bo liczba pracowników w przemyśle była trzykrotnie wyższa niż w handlu. Na Gazele przemysłowe przypadało aż 58 proc. zatrudnienia wszystkich Gazel, podczas gdy na handlowe tylko 19 proc. W kontekście zmiany priorytetów w dziedzinie polityki przemysłowej w Unii Europejskiej i w Polsce oraz wspierania reindustrializacji taka struktura gałęziowa polskich Gazel jest bardzo korzystna.

Gazele według gałęzi gospodarki

► Liczba firm w proc.

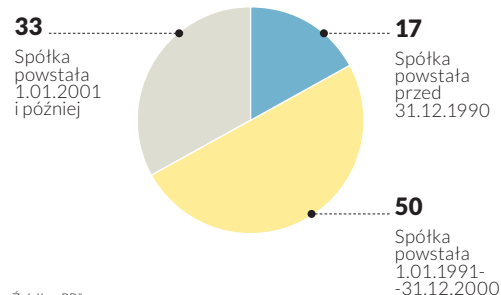
Wiek polskich Gazel

Charakterystyczną cechą rankingu polskich Gazel jest wciąż znacząca liczba firm zarejestrowanych przed 1991 r. Powstały najczęściej na fali radykalnych zmian ustrojowych, ale też wielu ich właścicieli rozpoczęło działalność jeszcze w czasach PRL. Takie firmy nadal stanowią około 11 proc. wszystkich i zatrudniają 17 proc. wszystkich pracowników. Ciekawym zjawiskiem jest natomiast swoista konkurencja między podmiotami założonym w latach 90., a więc w okresie burzliwego rozkwitu polskiej przedsiębiorczości, i utworzonymi po roku

2000. W kolejnych latach rośnie udział tej ostatniej grupy – w 18. rankingu stanowią już 46 proc. uczestników. Młody wiek sprawia jednak, że mają relatywnie mniejszy wkład do sprzedaży ogółem i zatrudnienia niż firmy starsze. Jeśli jednak chodzi o przyrost sprzedaży, to radzą sobie zupełnie dobrze. Struktura wiekowa Gazel przemysłowych nie odbiega znacząco od struktury całej zbiorowości, choć warto podkreślić, że zarejestrowane przed 1991 r. nadal mają ponad 19-procentowy wkład w zatrudnieniu wszystkich gazel.

Gazele według wieku

► Liczba firm w proc.

Źródło: „PB”

Jak dynamiczne są polskie gazele?

W ciągu dwóch lat: 2014-16 przeciętny wzrost sprzedaży polskiej Gazeli wyniósł 26,2 proc., co przekłada się na średnioroczny wzrost o 12,4 proc. W tej dziedzinie jest jednak duże zróżnicowanie. Stosując obowiązujące w systemie OECD/Eurostat standardy statystyczne dotyczące dynamiki wzrostu firm, dokonaliśmy podziału podmiotów uczestniczących w rankingu Gazel Biznesu na trzy kategorie:

- bardzo szybko rosnące (średniorocznie o ponad 20 proc.),
- szybko rosnące (średniorocznie w przedziale 10-20 proc.),
- umiarkowanie rosnące (do 10 proc. rocznie).

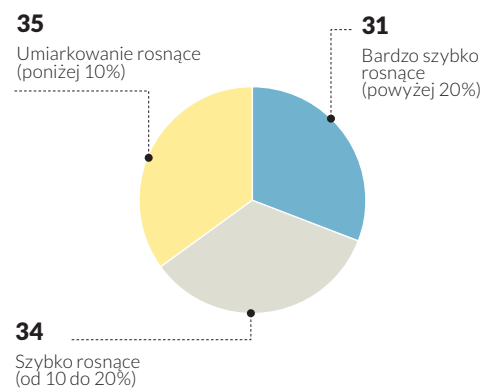
Rozkład Gazel ze względu na dynamikę wzrostu jest bardzo zrównoważony, zarówno jeśli

chodzi o liczbę firm w poszczególnych kategoriach, jak i ich udział w sprzedaży i zatrudnieniu. Zgodnie z oczekiwaniami bardzo szybko rosnące Gazele mają nieproporcjonalnie duży, bo 54-procentowy udział w przyroście sprzedaży.

Nieco niższą średnioroczną dynamikę wzrostu niż cała zbiorowość wykazują Gazele przemysłowe (11,8 proc. wobec 12,4 proc.). Potwierdzają się tu trendy ogólnoswiatowe. Z badań prowadzonych w wielu krajach wynika bowiem, że firmom przemysłowym bardzo trudno dotrzymać pod tym względem kroku podmiotom działającym w usługach (zwłaszcza high-tech) czy handlu. Najwięcej Gazel przemysłowych plasuje się w grupie rosnących o 10-20 proc. rocznie, chociaż te o dynamice ponad 20 proc. mają 47-procentowy udział w przyroście sprzedaży.

Gazele według tempa wzrostu

► Średnioroczny wzrost w 2014-16 r., w proc.

Źródło: „PB”

Zaawansowanie technologiczne Gazel przemysłowych

Duży udział Gazel przemysłowych to niewątpliwie specyfika polskiego rankingu na tle podobnych na świecie. W kontekście prowadzonej w Unii Europejskiej, ale także w USA, polityki reindustrializacji zasługuje to na szczególną uwagę. Dwa lata temu, w 16. edycji rankingu „Pulsu Biznesu”, analizowaliśmy strukturę Gazel w polskim przemyśle przetwórczym, stosując przyjęty w międzynarodowej statystyce podział na gałęzie wysokiej, średniowysokiej, średnioniskiej i niskiej techniki. Jak zmieniła się sytuacja i jak plasują się Gazele na tle wszystkich przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego w Polsce?

Generalnie zaawansowanie techniczne jest jego mocną stroną. Według danych GUS za 2015 r. tylko 16 proc. firm w tym sektorze mogło być zaliczonych do przedsiębiorstw wysokiej

PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY WEDŁUG POZIOMÓW TECHNIKI (2016) W PROC.

Poziom techniki	Liczba firm	Wartość sprzedaży	Liczba zatrudnionych
Wysoka technika	3	4	4
Średnio-wysoka	19	22	22
Średnio-niska	39	36	37
Niska	39	38	37
RAZEM	100	100	100

bądź średniowysokiej techniki. Tworzyły one 34 proc. przychodów ze sprzedaży i zatrudniały 27 proc. pracowników. Wśród firm przemysłowych uczestniczących w rankingu Gazel reprezentujących wysoką i średniowysoką technikę było zdecydowanie więcej, bo 22 proc., ale tworzyły znacznie mniej przychodów ze sprzedaży (34 proc.) i zatrudniały nieco mniej pracowników

(26 proc.). Co więcej, przez ostatnie dwa lata udział Gazel wysokiej i średniowysokiej techniki nieco się zmniejszył.

Z drugiej strony widać wyraźną dodatnią korelację między poziomem techniki a dynamiką wzrostu, gdyż aż 41 proc. firm wysokiej techniki mogło się poszczycić średnioroczną dynamiką wzrostu sprzedaży przekraczającą 20 proc.

Podsumowując wyniki 18. edycji rankingu: obserwujemy kontynuację trendów ujawnionych we wcześniejszych edycjach z pewnymi niepokojącymi znakami zapytania. Należy do nich spadek, w porównaniu z poprzednią edycją, liczby uczestniczących firm, ich sprzedaży, a przede wszystkim zatrudnienia. Niepokój budzi także niskie na tle całego polskiego przemysłu zaawansowanie techniczne Gazel. Tendencje te wymagają uważnej obserwacji i pogłębionej analizy w kolejnych latach.